

پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد در رشته‌ی روان‌شناسی بالینی

پیش بینی شدت اعتیاد به اینترنت بر اساس تعاملات خانوادگی و عزت نفس

به کوشش
فاطمه فریدونی

استاد راهنما
محمد علی گودرزی

استادان مشاور
دکتر سید محمد رضا تقوی
دکتر عبدالعزیز افلاک سیر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چکیده

پیش بینی شدت اعتیاد به اینترنت بر اساس تعاملات خانوادگی و عزت نفس

به کوشش

فاطمه فریدونی

پژوهش حاضر به منظور پیش بینی شدت اعتیاد به اینترنت بر اساس تعاملات خانوادگی و عزت نفس انجام شده است. این تحقیق از نوع همبستگی است. بدین منظور ۲۰۴ نفر از دانشجویان دانشگاه شیراز (دختر و پسر) به روش نمونه گیری خوشه ای انتخاب شدند.

شرکت کنندگان با تکمیل پرسشنامه های عملکرد خانواده، صله رحم، عزت نفس و اعتیاد به اینترنت در پژوهش شرکت کردند. جهت بررسی نتایج از روش های آمار توصیفی و آمار استنباطی (همبستگی و رگرسیون گام به گام) استفاده شده است.

نتایج همبستگی نشان داد که بین شدت اعتیاد به اینترنت و تعاملات خانوادگی و ابعاد نقش ها، پاسخ گویی اثربخش و درگیری اثربخش تعاملات خانوادگی و ابعاد کیفیت ارائه و کیفیت دریافت صله رحم و عزت نفس رابطه منفی معنی داری وجود دارد اما با ابعاد حل مسأله، روابط، کنترل رفتاری و کارکرد کلی تعاملات خانواده، ابعاد کمیت ارائه و کمیت دریافت صله رحم و نمره کل صله رحم رابطه معنی داری وجود ندارد.

هم چنین نتایج رگرسیون گام به گام نشان داد تعاملات خانوادگی و عزت نفس به طور منفی شدت اعتیاد به اینترنت را پیش بینی می کنند.

کلید واژه: اعتیاد به اینترنت، تعاملات خانواده، صله رحم، عزت نفس

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: کلیات

۲	۱-۱- مقدمه.....
۴	۲-۱- بیان مسأله.....
۵	۳-۱- ضرورت و اهمیت پژوهش.....
۶	۴-۱- اهداف پژوهش.....
۶	۵-۱- متغیرهای پژوهش.....
۶	۶-۱- پرسش پژوهش.....
۷	۷-۱- فرضیات پژوهش.....

۷	۸-۱ تعاریف مفهومی متغیرها
۷	۱-۸-۱ عزت نفس
۷	۲-۸-۱ اعتیاد به اینترنت
۸	۳-۸-۱ تعاملات خانوادگی
۸	۹-۱ تعاریف عملیاتی
۸	۱-۹-۱ شدت اعتیاد به اینترنت
۸	۲-۹-۱ تعاملات خانوادگی
۸	۳-۹-۱ عزت نفس
۸	۴-۹-۱ صله رحم

صفحه

عنوان

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق

۱۰	۱-۲ مبانی نظری
۱۰	۱-۱-۲ اعتیاد به اینترنت
۱۳	۱-۱-۱-۲ دیدگاه گریفیتز
۱۵	۲-۱-۱-۲ دیدگاه جان گروهل
۱۶	۳-۱-۱-۲ دیدگاه جان سولر
۱۷	۲-۱-۲ کارکرد(تعاملات) خانواده
۱۷	۱-۲-۱-۲ خانواده به عنوان یک سیستم
۱۸	۲-۲-۱-۲ تحلیل ساختاری از خانواده
۱۹	۳-۲-۱-۲ مدل بیورز
۲۰	۴-۲-۱-۲ نظام ارزیابی خانواده بارنهل
۲۱	۵-۲-۱-۲ کارکرد مطلوب خانواده
۲۴	۶-۲-۱-۲ مدل کارکرد خانواده مک مستر

۲۶ ۳-۱-۲ صلہ رحم
۲۷ ۴-۱-۲ عزت نفس
۲۹ ۱-۴-۱-۲ عزت نفس اجتماعی
۲۹ ۲-۴-۱-۲ عزت نفس تحصیلی
۲۹ ۳-۴-۱-۲ عزت نفس خانوادگی
۳۰ ۴-۴-۱-۲ عزت نفس عمومی
۳۱ ۵-۴-۱-۲ عوامل مؤثر بر عزت نفس
۳۱ ۶-۴-۱-۲ واکنش دیگران
۳۲ ۷-۴-۱-۲ همانند سازی با الگوها

صفحه

عنوان

۳۲ ۸-۴-۱-۲ نیاز به احساس ارزش و عزت نفس
۳۴ ۲-۲ پیشینه مطالعاتی
۳۴ ۱-۲-۲ اعتیاد به اینترنت
۳۶ ۲-۲-۲ اعتیاد به اینترنت و عزت نفس
۳۸ ۳-۲-۲ عزت نفس
۳۹ ۴-۲-۲ کارکرد خانواده
۴۱ ۵-۲-۲ صلہ رحم

فصل سوم: روش تحقیق

۴۳ ۱-۳ طرح تحقیق
۴۳ ۲-۳ جامعه آماری، نمونه و روش نمونه گیری
۴۴ ۳-۳ تعریف متغیرها
۴۴ ۱-۳-۳ متغیرهای پیش بین

۴۴ ۲-۳-۳ متغیر ملاک
۴۴ ۳-۳-۳ متغیرهای تعدیل کننده
۴۴ ۴-۳ ابزارهای پژوهش
۴۴ ۱-۴-۳ پرسشنامه عملکرد خانواده
۴۶ ۲-۴-۳ پرسشنامه عزت نفس کوپراسمیت
۴۷ ۳-۴-۳ پرسشنامه اعتیاد به اینترنت
۴۸ ۴-۴-۳ پرسشنامه صله رحم
۴۹ ۵-۳ روش اجرا
۴۹ ۶-۳ روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

صفحه

عنوان

فصل چهارم: یافته‌ها

۵۱ ۱-۴- یافته‌های توصیفی متغیرهای پژوهش
۵۱ ۱-۱-۴- یافته‌های جمعیت شناختی پژوهش
۵۷ ۲-۱-۴- میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش
۵۸ ۲-۴- تحلیل‌های آماری مربوط به سؤالات پژوهش
۵۸ ۱-۲-۴- بررسی رابطه بین متغیرهای پژوهش
 ۲-۲-۴- پیش‌بینی شدت اعتیاد به اینترنت توسط تعاملات خانوادگی،
۶۲ عزت نفس و صله رحم
 ۳-۲-۴- پیش‌بینی ابعاد رابطه شدت اعتیاد به اینترنت توسط تعاملات خانوادگی،
۶۴ عزت نفس و صله رحم
 ۱-۳-۲-۴- پیش‌بینی بعد مشکلات اجتماعی شدت اعتیاد به اینترنت
۶۴ توسط تعاملات خانوادگی، عزت نفس و صله رحم
 ۲-۳-۲-۴- پیش‌بینی بعد تأثیر بر عملکرد شدت اعتیاد به اینترنت

- توسط تعاملات خانوادگی، عزت نفس و صله رحم ۶۶
- ۳-۳-۲-۴ پیش‌بینی بعد فقدان کنترل شدت اعتیاد به اینترنت
- توسط تعاملات خانوادگی، عزت نفس و صله رحم ۶۸
- ۴-۳-۲-۴ پیش‌بینی بعد استفاده مرضی از چت روم شدت اعتیاد
- به اینترنت توسط عزت نفس، عزت و صله رحم ۶۹
- ۵-۳-۲-۴ پیش‌بینی بعد بی توجهی به وظایف شغلی و تحصیلی
- شدت اعتیاد به اینترنت توسط عزت نفس، عزت و صله رحم ۷۰
- ۴-۲-۲ پیش‌بینی رابطه شدت اعتیاد به اینترنت توسط ابعاد تعاملات خانوادگی،
- عزت نفس و صله رحم ۷۱

صفحه

عنوان

- ۵-۲-۴ پیش‌بینی ابعاد رابطه شدت اعتیاد به اینترنت توسط ابعاد
- تعاملات خانوادگی، عزت نفس و صله رحم ۷۳
- ۱-۵-۲-۴ پیش‌بینی بعد مشکلات اجتماعی توسط ابعاد تعاملات خانوادگی،
- عزت نفس و صله رحم ۷۴
- ۲-۵-۲-۴ پیش‌بینی بعد تأثیر بر عملکرد شدت اعتیاد به اینترنت
- توسط ابعاد تعاملات خانوادگی، عزت نفس و صله رحم ۷۷
- ۳-۵-۲-۴ پیش‌بینی بعد فقدان کنترل شدت اعتیاد به اینترنت
- توسط ابعاد تعاملات خانوادگی، عزت نفس و صله رحم ۷۹
- ۴-۵-۲-۴ پیش‌بینی بعد استفاده مرضی از چت روم توسط ابعاد تعاملات خانوادگی،
- عزت و صله رحم ۸۰
- ۵-۵-۲-۴ پیش‌بینی بعد بی توجهی به وظایف شغلی و تحصیلی شدت
- اعتیاد به اینترنت توسط ابعاد تعاملات خانوادگی، عزت نفس و صله رحم ۸۲

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۸۵	۱-۵- مقدمه
۹۰	۲-۵- نتیجه گیری کلی
۹۰	۳-۵- محدودیت‌های پژوهش
۹۱	۴-۵- پیشنهادات پژوهشی

فهرست منابع و مأخذ

۹۲	منابع فارسی
۹۶	منابع لاتین

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۵۱	جدول ۱-۴، فراوانی شرکت کنندگان بر اساس مقطع تحصیلی
۵۲	جدول ۲-۴، فراوانی شرکت کنندگان بر اساس وضعیت تأهل
۵۲	جدول ۳-۴، فراوانی شرکت کنندگان بر اساس میزان معدل
۵۳	جدول ۴-۴، فراوانی شرکت کنندگان بر اساس میزان تحصیلات پدر
۵۴	جدول ۵-۴، فراوانی شرکت کنندگان بر اساس میزان تحصیلات مادر
۵۵	جدول ۶-۴، فراوانی شرکت کنندگان بر اساس میزان اعتیاد به اینترنت
	جدول ۷-۴، فراوانی شرکت کنندگان به تفکیک جنسیت
۵۵	بر اساس میزان اعتیاد به اینترنت

- جدول ۴-۸، فراوانی شرکت کنندگان بر اساس محل سکونت ۵۶
- جدول ۴-۹ میانگین و انحراف شدت اعتیاد به اینترنت، تعاملات خانوادگی.
- عزت نفس و صله رحم و ابعاد آن‌ها ۵۷
- جدول ۴-۱۰ ضریب همبستگی بین متغیرهای پژوهش ۶۱
- جدول ۴-۱۱ خلاصه رگرسیون رابطه شدت اعتیاد به اینترنت از روی تعاملات خانوادگی.
- عزت نفس و صله رحم ۶۲
- جدول ۴-۱۲ رگرسیون رابطه شدت اعتیاد به اینترنت از روی تعاملات خانوادگی.
- عزت نفس و صله رحم ۶۳

صفحه

عنوان

- جدول ۴-۱۳ خلاصه رگرسیون رابطه بعد مشکلات اجتماعی شدت اعتیاد به اینترنت از روی تعاملات خانوادگی، عزت نفس و صله رحم ۶۴
- جدول ۴-۱۴ رگرسیون رابطه بعد مشکلات اجتماعی شدت اعتیاد به اینترنت از روی تعاملات خانوادگی، عزت نفس و صله رحم ۶۵
- جدول ۴-۱۵ خلاصه رگرسیون رابطه بعد تأثیر بر عملکرد شدت اعتیاد به اینترنت از روی تعاملات خانوادگی، عزت نفس و صله رحم ۶۶
- جدول ۴-۱۶ رگرسیون رابطه بعد تأثیر بر عملکرد شدت اعتیاد به اینترنت از روی تعاملات خانوادگی، عزت نفس و صله رحم ۶۷
- جدول ۴-۱۷ خلاصه رگرسیون رابطه بعد فقدان کنترل شدت اعتیاد به اینترنت از روی تعاملات خانوادگی، عزت نفس و صله رحم ۶۸
- جدول ۴-۱۸ رگرسیون رابطه بعد فقدان کنترل شدت اعتیاد به اینترنت از روی تعاملات خانوادگی، عزت نفس و صله رحم ۶۸
- جدول ۴-۱۹ خلاصه رگرسیون رابطه بعد استفاده مرضی از چت روم شدت اعتیاد به اینترنت از روی عزت نفس و صله رحم ۶۹

جدول ۴-۲۰ رگرسیون رابطه بعد استفاده مرضی از چت روم شدت اعتیاد به اینترنت از روی عزت نفس و صله رحم	۶۹
جدول ۴-۲۱ خلاصه رگرسیون رابطه بعد بی توجهی به وظایف شغلی و تحصیلی شدت اعتیاد به اینترنت از روی عزت نفس و صله رحم	۷۰
جدول ۴-۲۲ خلاصه رگرسیون رابطه شدت اعتیاد به اینترنت از روی ابعاد تعاملات خانوادگی، عزت نفس و صله رحم	۷۱
جدول ۴-۲۳ رگرسیون رابطه شدت اعتیاد به اینترنت از روی ابعاد تعاملات خانوادگی، عزت نفس و صله رحم	۷۲

صفحه

عنوان

جدول ۴-۲۳ خلاصه رگرسیون رابطه بعد مشکلات اجتماعی شدت اعتیاد به اینترنت از روی ابعاد تعاملات خانوادگی، عزت نفس و صله رحم	۷۴
جدول ۴-۲۴ رگرسیون رابطه بعد مشکلات اجتماعی از روی ابعاد تعاملات خانوادگی، عزت نفس و صله رحم	۷۵
جدول ۴-۲۵ خلاصه رگرسیون رابطه بعد تأثیر بر عملکرد شدت اعتیاد به اینترنت از روی ابعاد تعاملات خانوادگی، عزت نفس و صله رحم	۷۷
جدول ۴-۲۶ رگرسیون رابطه بعد تأثیر بر عملکرد شدت اعتیاد به اینترنت از روی ابعاد تعاملات خانوادگی، عزت نفس و صله رحم	۷۸
جدول ۴-۲۷ خلاصه رگرسیون رابطه بعد فقدان کنترل شدت اعتیاد به اینترنت از روی ابعاد تعاملات خانوادگی، عزت نفس و صله رحم	۷۹
جدول ۴-۲۸ رگرسیون رابطه بعد بی توجهی به وظایف شغلی و تحصیلی شدت اعتیاد به اینترنت از روی ابعاد تعاملات خانوادگی، عزت نفس و صله رحم	۷۹
جدول ۴-۲۹ خلاصه رگرسیون رابطه بعد تأثیر بر عملکرد شدت اعتیاد به اینترنت از روی ابعاد تعاملات خانوادگی، عزت نفس و صله رحم	۸۰

جدول ۳۰-۴ رگرسیون رابطه بعد استفاده مرضی از چت روم از روی

ابعاد تعاملات خانوادگی، عزت نفس و صله رحم ۸۱

جدول ۳۱-۴ خلاصه رگرسیون رابطه بعد بی توجهی به وظایف شغلی و تحصیلی

شدت اعتیاد به اینترنت از روی ابعاد تعاملات خانوادگی، عزت نفس و صله رحم ۸۲

جدول ۳۲-۴ رگرسیون رابطه بعد بی توجهی به وظایف شغلی و تحصیلی

شدت اعتیاد به اینترنت از روی ابعاد تعاملات خانوادگی، عزت نفس و صله رحم ۸۳

فصل اول

کلیات

۱-۱- مقدمه

امروزه ارتباطات از خلال رایانه و اینترنت بخشی از واقعیت زندگی است. شاید بتوان گفت در دنیای امروز، اینترنت و رایانه اثربخش‌ترین ابزار به حساب می‌آیند. فناوری اینترنت و رایانه در تمام حوزه های علمی، تجاری، تعلیم و تربیت و سیاست تأثیر گذار بوده است. با توجه به ویژگی‌های خاص اینترنت مانند در دسترس بودن، ۲۴ ساعته بودن، جستجوی سریع و آسان انواع موضوعات؛ تعداد کاربران آن روزبه روز در حال افزایش است. به علاوه، مقتضیات زندگی نیز ضرورت استفاده از اینترنت را بیشتر کرده است. در واقع، امروزه یادگیری استفاده از اینترنت برای همه افراد لازم به نظر می‌رسد. چنان که به مرور، بسیاری از کارها به وسیله اینترنت انجام می‌گیرد. بنابراین، ما در دنیای واقعی، دنیای مجازی داریم که به سرعت در حال رشد و گسترش است (قاسمی، ۱۳۸۹).

فناوری به لحاظ ذاتی خوب یا بد نیست، اما بر سبک زندگی اثر می‌گذارد و باید به آثار و عوارض احتمالی آن توجه شود. بنابراین، با توجه به فراگیر شدن سریع اینترنت، جذابیت و کارکردهای قابل توجه آن و هم چنین رشد روزافزون کاربران آن از یک سو و ساخت جمعیتی جوان کشور و نیازهای آنان از سوی دیگر، مشکلات و چالش‌های ناشی از ورود این فناوری به جامعه در کنار آثار مثبت آن به دور از انتظار نیست. در سال‌های اخیر، اینترنت به شدت مورد توجه اقشار مختلف مردم به خصوص دانشجویان قرار گرفته است و جذابیت آن باعث شده تا استفاده کنندگان، ساعت‌ها وقت خود را کنار رایانه صرف کنند و از سویی با همگانی شدن اینترنت مسأله استفاده مفرط و آسیب شناسانه از این فناوری و مسأله اعتیاد به اینترنت توجه

روان‌شناسان را به خود جلب کرده است (برگر، ۲۰۱۰).

واژه‌های استفاده «طبیعی» و «اعتیادآور» از اینترنت واژه‌هایی هستند که هنوز هم در میان محققان مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرند. البته از آنجا که تحقیق در زمینه اعتیاد اینترنتی هنوز مراحل آغازین خود را طی می‌کند، شاهد تفسیرهای متفاوتی از استفاده اعتیادی اینترنت، اهمیت و شرایط آن هستیم. روان‌شناسان حتی مطمئن نیستند که اسم این پدیده را چه بگذارند؟ برخی از آن‌ها ترجیح می‌دهند به جای واژه «اعتیاد به اینترنت»، از واژه «اعتیاد به رایانه» استفاده کنند؛ چرا که هستند افراد زیادی که ساعت‌ها با رایانه کار کرده و به آن وابسته‌اند، اما به اینترنت فکر نمی‌کنند (سولر،^۱ ۲۰۰۵). حتی بسیاری از روان‌شناسان در این مسأله تردید دارند که آیا واژه «اعتیاد» برای توصیف زمانی که مردم وقت زیادی را صرف استفاده از اینترنت می‌کنند، واژه مناسبی است. کیزلر (۱۹۹۸) بر این باور است که «گمراه کننده به نظر می‌رسد که یک سری رفتارها را تنها به این خاطر که مردم می‌گویند به دفعات بسیار آن‌ها را انجام می‌دهند، رفتار اعتیادی بنامیم (دی آنجلس،^۲ ۲۰۰۰). هنوز محققان برسریک تعریف واحد برای پدیده اعتیاد به اینترنت به توافق نرسیده اند و هر یک از محققان معیارهای تشخیصی خود را داده و از آن‌ها استفاده می‌کنند (یانگ، ۱۹۹۸، شاپیرا،^۳ ۲۰۰۳).

اعتیاد به معنای بروز شرایطی است که در آن افراد به صورت جسمی و روانی به یک نوع ماده خاص، به ویژه ماده مخدر وابستگی پیدا می‌کنند. بسیاری از پژوهشگران، مفهوم اعتیاد را برای توجیه انواع خاصی از رفتارهای مشکوک نیز به کار می‌برند، زیرا یافته‌ها و نشانه‌های اعتیاد در این حالت نیز دیده می‌شود. انواع غیر ماده ای اعتیاد به عنوان اعتیاد های رفتار محور طبقه بندی می‌شود. بنابراین، اعتیاد به اینترنت نیز اعتیاد رفتار محور محسوب می‌شود (یانگ، ۱۹۹۹). یانگ معتقد است واژه معتاد برای کاربران اینترنت هم به کار گرفته می‌شود، زیرا نشانه‌های اعتیاد به اینترنت همان ویژگی‌هایی را دارد که در اعتیاد به الکل و سیگار دیده می‌شود (یانگ، ۱۹۹۶). اما در مقابل، برخی از محققان معتقدند که اصولاً اختلالاتی به نام اعتیاد به اینترنت وجود ندارد و اینترنت صرفاً بستر جدیدی را برای انجام همان فعالیت‌های

¹ Suler

² DeAnglis

³ Shapira

همیشه زندگی روزمره فراهم آورده است (گروهل^۱، ۱۹۹۷). با وجود این، حدود یک دهه است که با استفاده از پرسشنامه‌های رایج در این حوزه یا پرسشنامه‌های محقق ساخته، در کشورهای مختلف، تحقیقاتی به منظور شناخت اثرها و عواقب اعتیاد به اینترنت انجام می‌شود. با توجه به این که استفاده زیاد از اینترنت در جامعه امروز شیوع زیادی پیدا کرده است، بررسی عواملی که در ایجاد یا تشدید آن نقش دارند از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. دو دسته از عوامل مؤثر در این زمینه، میزان و کیفیت تعاملات خانوادگی و عزت نفس می‌باشد. در تحقیق حاضر به بررسی نقش این دو عامل در پیش بینی شدت اعتیاد به اینترنت پرداخته شده است.

۱-۲- بیان مسأله

مطالعات اخیر در مورد اعتیاد به اینترنت به طور عمده بر روی سه دسته عوامل مؤثر تأکید دارد که عبارتند از عوامل فردی، عوامل روان شناختی اجتماعی و عوامل مربوط به اینترنت. عوامل فردی مانند خود اتکایی با درجه پایین (سانگ^۲، ۱۹۹۹)، ویژگی‌های درون گرایی، رفتارهای غریزی و تمایلات آنی (یون^۳، ۱۹۹۸) و نقص مهارت‌های ارتباطی (پارک^۴، ۲۰۰۱)، عوامل اجتماعی مانند حمایت ضعیف خانواده از اعضای خود و عوامل روان شناختی اجتماعی که از ارتباط ضعیف بین افراد خانواده با یکدیگر سرچشمه می‌گیرد (یانگ و تونگ^۵، ۲۰۰۴) و سرانجام عوامل مربوط به اینترنت مانند استفاده طولانی مدت از اینترنت، دستیابی سریع و آسان به آن و داشتن مهارت‌های بالا در استفاده از آن. (وانگ^۶، ۲۰۰۳)، (به نقل از درگاهی و رضوی، ۱۳۸۶). با توجه به پژوهش‌های گذشته و این که مسأله اعتیاد به اینترنت در بسیاری از جوامع مورد بحث و بررسی بوده، به نظر می‌رسد با افزایش روزافزون استفاده از اینترنت در ایران، این امر

¹ Grohol

² Song

³ Yun

⁴ park

⁵ Yang, S.C, Tung

⁶ Whang

می‌تواند بهداشت جسمانی و روانی نوجوانان و جوانان را متأثر ساخته و در آینده شاهد معضلات ناشی از اعتیاد به اینترنت باشیم و توجه به عواقبی که اعتیاد به اینترنت برای فرد معتاد دارد، مثل تغییر دادن سبک زندگی به منظور صرف زمان بیشتر به اینترنت، کاهش عمومی فعالیت بدنی، بی‌توجهی به سلامت خود در نتیجه کار با اینترنت، اجتناب از فعالیت‌های مهم زندگی به منظور صرف وقت بیشتر در اینترنت، کاهش روابط اجتماعی، نادیده گرفتن خانواده و دوستان، مشکلات مالی ناشی از هزینه‌های استفاده از اینترنت، مشکلات تحصیلی و غیره (یانگ، ۱۹۹۹)، به نظر می‌رسد لازم است نقش عوامل مختلفی که بر اعتیاد به اینترنت اثر می‌گذارد مورد بررسی قرار گیرد.

مسأله تحقیق حاضر این است که تعاملات خانوادگی به عنوان یک عامل بین فردی و عزت نفس به عنوان یک عامل درون فردی تا چه اندازه می‌تواند در پیش بینی شدت اعتیاد به اینترنت مؤثر واقع شود؟

۱-۳ ضرورت و اهمیت پژوهش

تحقیقات مختلفی در خصوص عوامل تمایل افراد به اعتیاد به اینترنت انجام گرفته است، اما تاکنون مطالعه‌ای در خصوص ارتباط تعاملات خانوادگی و عزت نفس و اثر تعاملی این دو متغیر بر اعتیاد به اینترنت انجام نشده است. نتایج پژوهش حاضر می‌تواند برای خانواده‌ها و سیستم‌های آموزشی در زمینه برنامه ریزی برای نوجوانان و جوانان کمک کننده باشد تا با استفاده از برنامه‌های مؤثر به پیشگیری از اعتیاد به اینترنت پرداخته شود.

۴-۱ اهداف پژوهش

- ۱- بررسی و تعیین نرخ شیوع اعتیاد به اینترنت در دانشجویان دانشگاه شیراز با توجه به نمونه مورد بررسی
- ۲- بررسی ارتباط تعاملات خانوادگی با شدت اعتیاد به اینترنت
- ۳- بررسی رابطه عزت نفس با شدت اعتیاد به اینترنت
- ۴- بررسی اثر تعاملی متغیرهای تعاملات خانوادگی و عزت نفس در پیش بینی شدت اعتیاد به اینترنت

۵-۱ متغیرهای پژوهش

متغیرهای مورد بررسی در پژوهش حاضر عبارتند از: تعاملات خانوادگی، صله رحم، عزت نفس و اعتیاد به اینترنت.

۶-۱ پرسش پژوهش

سهم متغیرهای تعاملات خانوادگی، صله رحم و عزت نفس در پیش بینی شدت اعتیاد به اینترنت چقدر است؟

۷-۱ فرضیات پژوهش

- ۱- کیفیت تعاملات خانوادگی شدت اعتیاد به اینترنت را به طور منفی پیش بینی می کند.
- ۲- میزان عزت نفس به طور منفی شدت اعتیاد به اینترنت را پیش بینی می کند.
- ۳- میزان صله رحم به طور منفی شدت اعتیاد به اینترنت را پیش بینی می کند.

۸-۱ تعاریف مفهومی متغیرها

۱-۸-۱ عزت نفس

عزت نفس عبارت است از ارزشی که اطلاعات درون خود پنداره برای فرد دارد و از اعتقادات فرد در مورد تمام صفات و ویژگی‌هایی که دارا است ناشی می‌شود (به نقل از حسینی، ۱۳۸۱).

۲-۸-۱ اعتیاد به اینترنت

به استفاده بیش از حد یا ناتوانی در کنترل تمایل استفاده از اینترنت گفته می‌شود که با علائم و نشانه‌هایی مشابه انواع دیگر اعتیاد همراه می‌باشد. در بعضی تعاریف، استفاده از اینترنت به عنوان اختلال وسواس اجباری شناسایی شده است (برگر، ۲۰۱۰).

۳-۸-۱ تعاملات خانوادگی

ارتباط اعضای خانواده با یکدیگر باعث شکل‌گیری هنجارها، ارزش‌ها و رفتارهای فرد می‌شود (علوی، ۱۳۷۴)، در محیطی که در آن مرزهای سالم و انعطاف پذیر وجود دارد و به اعضا فردیت داده می‌شود که بتوانند از مهارت‌های ارتباطی روزمره، مهارت حل مسأله و حل تعارض برخوردار باشند (گلیک^۱، ۱۹۸۷) و با دیگران و خویشاوندان (صله رحم) ارتباط صمیمی داشته باشند.

¹ Glic

۹-۱ تعاریف عملیاتی

۱-۹-۱ شدت اعتیاد به اینترنت

در این مطالعه، نمره ای که افراد در پرسشنامه اعتیاد به اینترنت یانگ کسب کرده اند را به عنوان شدت اعتیاد به اینترنت در نظر می گیریم.

۲-۹-۱ تعاملات خانوادگی

نمره ای که هر فرد از مقیاس سنجش عملکرد خانواده (اپشتاین، بالدوین و بیشاب، ۱۹۸۳) به دست می آورد.

۳-۹-۱ عزت نفس

مجموعه ارزیابی‌هایی است که فرد با پاسخ مخالف یا موافق در آزمون کوپر اسمیت که دامنه آن بین ۰ تا ۵۰ می‌باشد، به دست می‌آورد و میزان آن از طریق محاسبه نمره فرد در پرسشنامه برآورد می‌گردد که نمره بالاتر حاکی از عزت نفس بیشتر خواهد بود.

۴-۹-۱ صله رحم

نمره ای که هر فرد از پرسشنامه صله رحم (غباری بناب ۱۳۹۰) می‌گیرد.